

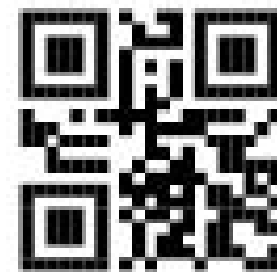
Allmänt om tarmsmittor - diagnostik och behandling

Malin Enarsson

Smittskyddsläkare Region Sörmland

240523

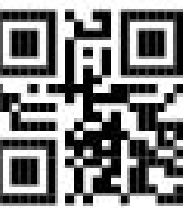
Frågor ställs via sms, scanna kod:

Redovisning av jäv

Har inga jävsförhållanden att deklarerera.

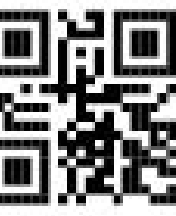

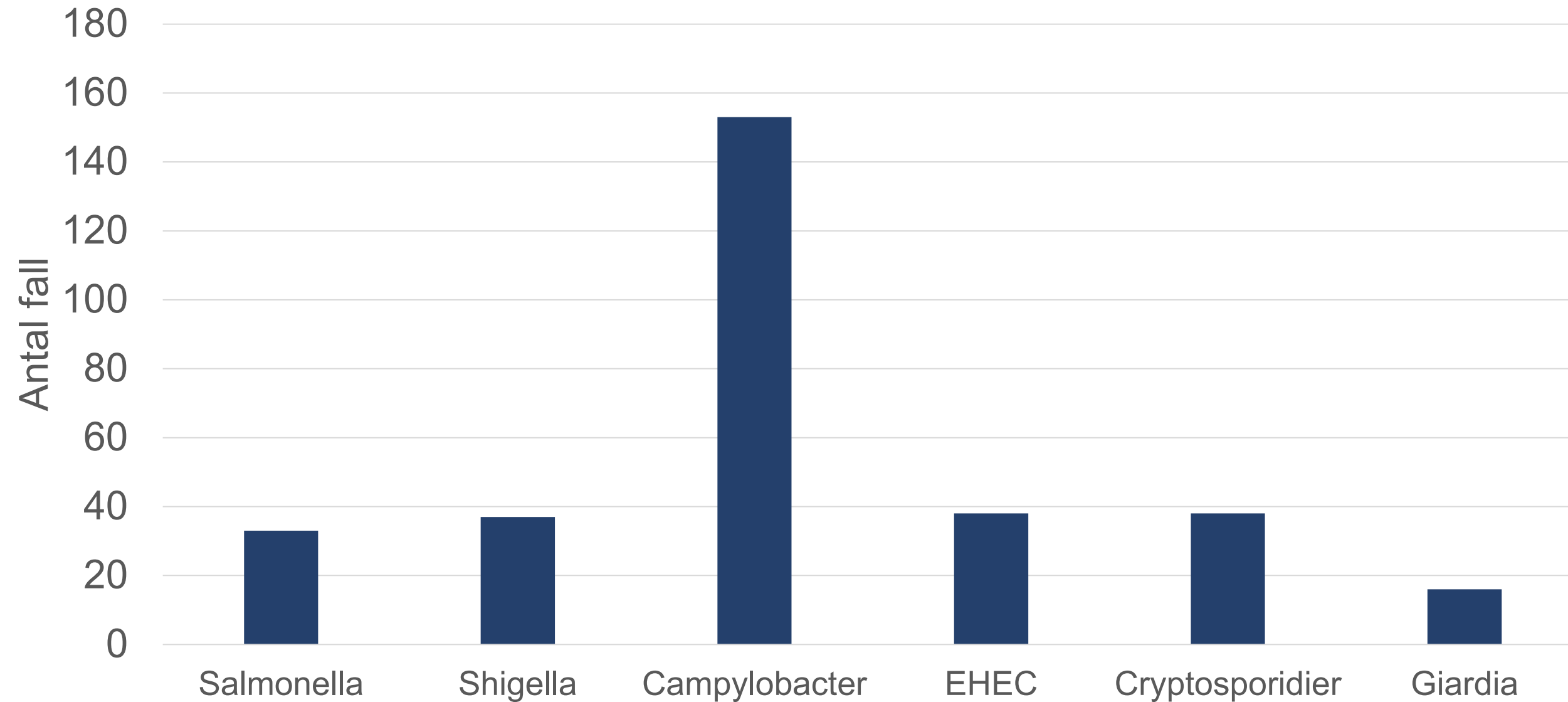
Tarminfektioner

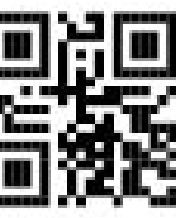
- Flera olika patogener (bakterier, virus och parasiter)
- Fekal-oral smitta:
  - Förorenat vatten (egen brunn)
  - Förorenad mat (kyckling, grönsaker, frysta bär etc)
  - Smitta från sjuka personer
  - Smitta från mat och dryck som hanterats av sjuka personer
  - Smitta från infekterad mat som inte är ordentligt tillagad eller förvarats dåligt
  - Smitta från djur
- Förhindra smitta:
  - God handhygien
  - Hygien vid matlagning

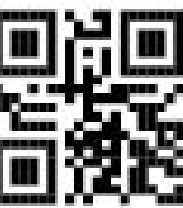
Tarminfektioner Sörmland 2023

Tarminfektioner och diagnostik

- Fecespanel bakterier
  - Salmonella
  - Shigella/EIEC
  - Campylobacter
  - EHEC
  - *Yersinia enterocolitica*
  - *Clostridoides difficile*
- (Gastroenteritpanel)
- Riktad undersökning utifrån anamnes, typ av och längd på symtom, sjukdomens svårighetsgrad, utlandsvistelse osv.
- [Startsida - Unilabs \(anvisningar.se\)](http://anvisningar.se)
- Parasit DNA cystor
  - Giardia
  - Cryptosporidier
  - *Entamoeba histolytica*
- Virus
  - Calici/norovirus
  - Fecespanel virus

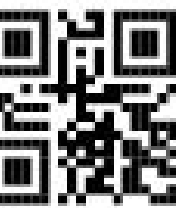

Tarminfektioner – behandling

- Bakterieinfektioner ofta självläkande
  - Antibiotikabehandling kan förlänga bärarskap (salmonella)
- Behandling vid svårare sjukdom
  - Sepsis (feber), komplikationer
- Behandling för att minska smittsamhet
  - Shigella, Giardia
- Antibiotikaresistens
  - Utlandssmitta
  - Resistensbestämning viktigt
- **Strama-appen/Infektiösa enteriter**

Tarminfektioner enligt smittskyddslagen

Allmänfarliga:

- Salmonella
- Shigella
- Campylobacter
- EHEC
- Giardia
- Kolera
- Hepatit A
- Hepatit E

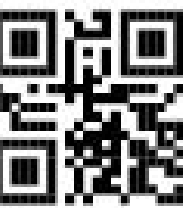
Smittspårningspliktiga och anmälningspliktiga:

- Cryptosporidier
- Listeria
- Vibrioinfektion (exkl kolera)
- Yersinia

Enbart anmälningspliktig:

- Rotavirus (lab)

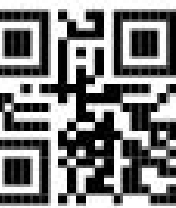
Behandlande läkares ansvar

- Information till patienten – behandling?
- Smittskyddsblad - Smittskyddsläkarföreningen (slf.se)
  - Läkarinformation och patientinformation
- Förhållningsregler – avstängning? (endast allmänfarliga sjuk)
- Smittspårning
- Smittskyddsanmälan
- Kostnadsfrihet (endast allmänfarliga sjuk)

- Tarmsmitta - Samverkanswebben (regionsormland.se)

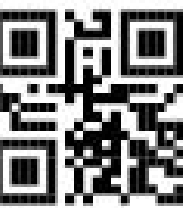

Tarminfektioner – förhindra smittspridning

- Hygienråd!
  - [Hygienråd vid tarmsmitta – patientinformation \(Smittskyddsläkarföreningen\)](#)
- Stanna hemma vid symtom som diarré och/eller kräkningar
- Särskilda regler i känsliga miljöer
  - Avstängning enligt Smittskyddslagen, smittbärarpenning
  - Kontrollprov
- Förskolebarn, fr a blöjbarn
- Riskyrken
  - Personer som yrkesmässigt hanterar livsmedel (enligt livsmedelslagstiftningen skyldiga att omedelbart informera arbetsgivare vid magsjuka)
  - Personer som arbetar med vård av spädbarn eller kraftigt immunedsatta

Salmonella

- Blodförgiftning, andra komplicerade infektioner
- Liten smittdos
- Livsmedel/dryck, ägg (-23), fjäderfä/reptiler
- Behandling vid svårare sjukdom
  - Ciprofloxacin/azitromycin (resistens!)
  - Antibiotika kan förlänga bärarskap
- Riskyrken krävs en neg kontrollodling (avstängning)

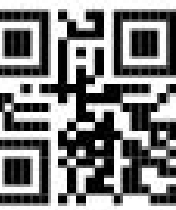
Campylobacter

- Vanligaste smitta
- Enteritsymtom
- Större smittdos, sekundärfall ovanliga
- Färsk kyckling (-21)
- Behandling endast vid svårare sjukdom
- Ingen kontrollodling

Shigella

- "Rödsot"
- Mycket liten smittdos, sekundärfall vanliga
- Livsmedel/dryck, utlandsresa, MSM
- PCR skiljer inte från EIEC
- ALLTID behandling! (för att minska smittsamhet)
- Förskolebarn och riskyrken krävs en neg kontrollodling

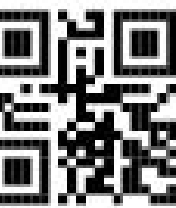

EHEC

(Enterohemorragisk E. coli)

- HUS (fr a barn <5 år)
- Liten smittdos, sekundärsmitta förekommer
- Livsmedel, frukt/grönsaker, nötkreatur/gödsel, förorenat vatten
- Stx2 mer allvarlig sjukdom än stx1
- Behandlas inte med antibiotika (ökad risk för HUS)
- Förskolebarn och riskyrken krävs en neg kontrollodling

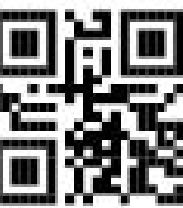
Cryptosporidier

- Motståndskraftig mot klorering
- Låg smittdos, risk för sekundärfall
- Förorenat vatten eller mat, plocksallat (-22), grönkål (-23), djur, person till person, bassängvatten
- Effektiv behandling saknas, i regel självläkande inom 1-3 veckor
- Undvik bassängbad 1 vecka

Giardia

- Från utlandssmitta
- Låg smittdos, risk för smittspridning inom familj, på förskola, sexuell kontakt
- Förorenat vatten eller livsmedel
- Behandling till alla för att undvika kroniskt bärarskap
- Förskolebarn kontrollprov

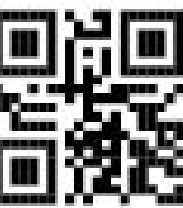

Smittskydd Sörmland

- Kontakta Smittskyddsensheten för stöd kring smittspårning
- Enkäter kring fall för att hitta smittkälla, tex livsmedelintag
- Kontakt med kommunens livsmedelsinspektör
  - Provtagning av mat eller vatten
  - Inspektion av restauranger
- Kontakt med länsveterinär
  - Vid misstanke om smitta kopplat till gård med djur
- Kontakt med Folkhälsomyndigheten
  - Nationella utbrottsutredningar

Smittskyddsensheten Sörmland

- Telefon (kontorstid): 016-10 35 85, knappval 1
- Mejl: smittskydd@regionsormland.se
- Infektionsjour telefon (jourtid): 016-10 52 22

- [A–Ö om sjukdomar - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](https://regionsormland.se)
- [Tarmsmitta - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](https://regionsormland.se)
- [Smittskyddsblad - Smittskyddsläkarföreningen \(slf.se\)](https://slf.se)

